

**IDA HEGAZI
HØYER
—
OPROSTI**

**S NORVEŠKOGA PREVELA
Željka Černok**

sandorf • adventure

Na pločniku je stajao krevet. S križanja na kraju ulice moglo se vidjeti da ispred naše zgrade stoji krevet, netko se useljava, netko se iseljava, netko smeta. Ali tek kad sam prišla sasvim blizu, tek kad sam htjela ući unutra, vidjela sam da je to naš krevet, naš pokrivač, naši jastuci, da sve to leži na ulici poput instalacije, odjednom, možda konačno, u pravom svjetlu.

Bio je petak, skoro ljeto, vratila sam se kući i naš je krevet stajao vani. Namjestio si ga. Pokrivač je bio uredno izravnano, jastuci bez otiska glave, a deka, koju ustvari nikada nismo koristili, složena na dnu kreveta. Zauvijek zatvorena, prekinuta, odrezana noć. Konačno sam zastala, osjećala da se trebam okrenuti ili stati, ne ići gore. I bilo je vruće, usred dana, gorjelo je pod nebom.

Kat gore. Deset koraka, dva skoka, ostatak stubišta. Nisi ostavio vrata otvorena. Zaključao si ih. I to neću nikada zaboraviti—znao si da sam ja jedina koja ima ključ.

* * *

Pas je istrčao van. Čim sam otključala projurio je pored mene. I vidjela sam. I shvatila sam. Tvoje slike, naše slike, više nisu visjele na zidovima. Neboderi su stajali na podu, okrenuti prema zidu, dva bijela okvira.

OPROSTI

Ovako je izgledala soba: prozor je bio zatvoren i žaluzine spuštene. Vrata ormara bila su zatvorena, svjetlo ugašeno, a usred sobe, gdje je bio krevet, stajala je jedna kuhinjska stolica. Nije bilo zvukova, nije bilo zraka. Bilo je podne.

Nisam ti prišla. Ali ušla sam u sobu.

6 Hodala sam oko tebe, uza zidove, do prozora, do dana. Podigla sam žaluzine, otvorila prozor, i mogla sam skočiti; dobro bi prošlo jer ispod je stajao naš krevet, točno ispod mene, precizno pozicioniran za pad. Ali nisam skočila, povratila sam, uspjela proizvesti samo jednu malenu kapljicu žuči koja je pala tamo gdje bi bio kraj našeg kreveta, a onda sam izdahnula, jako, jednom, prije nego što sam istrčala van, bilo je to posljednji put da sam te vidjela, protrčala sam pored tebe, nisi imao nikakav miris, i kad sam stigla dolje, kad sam izašla van, naša je ulica bila drukčija i nebo se promijenilo i kuće nakrivile i krovovi klizili dolje i drveće galopiralo i auti iz nekog drugog svijeta i ljudi, svi ljudi, nitko od njih više nije izgledao ljudski.

Nisam imala kuda otići. Legla sam pod naš pokrivač, ležala tamo i osjećala ono što je ostalo od tebe, od nas. Legla sam pod naš pokrivač, na krevetu na ulici ispod golemog neba i znala, već tada, da sam uvijek htjela vidjeti tu sobu drugačije.

Druga soba: prozor je otvoren, noćna svjetiljka uključena. Vraćam se kući pola dana ranije. Ponoć je. Ti ležiš i spavaš. Ili ležiš i spremaš se na spavanje. Ili stojiš u kupaonici i pereš zube. Ili sjediš u dnevnoj sobi i gledaš televiziju. Ili sanjaš. Topao si. Imaš toplinu. Ležiš i spavaš. Legnem pored tebe.

Kad sam te prvi put vidjela—skinula sam svu odjeću sa sebe. Bili smo na moru, bilo je ljeto ili početak ljeta. Bilo je to dvije godine ranije i kasno poslijepodne, jako sunce. Ne sjećam se s kim sam bila, ali sada sam bila sama, hodala uz vodu, bilo je tu drugih ljudi, ljudi na piknicima, ljudi koji su pjevanjem pokušavali nadglasati galebove, a ja sam hodala uz vodu, noge su mi tonule u pijesak, sunce je bilo ispred mene, deset tisuća strelica u svjetlucavom moru. Kad sam te ugledala sve je nestalo.

I ti si bio sam. Sjedio si malo dalje, ne uz vodu. Nisam vidjela što radiš, jesi li čitao, jesi li crtao, jesi li pisao, ali poslije ćeš mi ispričati da si namjeravao, da si se time bavio, da si otišao do mora malo filozofirati, a onda sam došla ja i to je postala naša priča, jedini pravi početak.

Ugledala sam te i svukla se. Ugledala sam te i, neka to bude rečeno, prva sam te ugledala. Dugo sam te gledala. Stajala sam u vodi do koljena, bila je hladna, a ti si izgledao kao topliji svijet. Ne zato što si bio izvanzemaljski lijep ili opasno miran ili uznemirujuće zavodnički nastrojen, uopće nisi bio takav. Ali usudio si se biti tamo, a da nisi imao nikakve veze ni s kime drugim. Bio si tako sam, bio si najljepša stvar koju sam ikada vidjela. A kad si me pogledao, kad si

me ugledao, mora da si me vidio i kao vraga i kao sveticu, kao da si me prihvatio i odbacio u istom pogledu. Između nas bili su svi ti ljudi. Između nas bili su krici i pijesak i stijene i glasovi. A ja nisam razmišljala, nisam imala niti jednu misao u glavi, nisam vidjela sve oči ispred sebe, samo sam se svukla. Za tebe. Izvukla sam gumicu iz kose, svukla odjeću, i uspravila se, stala ispred tebe, nasuprot tog bezbožnog svijeta između nas, i ti si ustao, krenuo prema meni, valovi su aplaudirali.

8 Prišao si mi, stajala sam u vodi, i nisi skidao pogleda s mene i ja nisam skidala pogleda s tebe i bio si visok i mršav, a ja sam bila niska i gola i imao si dvadeset i pet godina a ja sam imala dvadeset i spustio si se do vode i stao si na moju odjeću i sagnuo se i podigao jedan kamen, a ja sam nepomično stajala u toj titravoj svjetlosti. Više nikada neću tako nešto vidjeti.

Podigao si najveći kamen koji si mogao pronaći. Ležao je napola u vodi, sasvim uz moja stopala, mora da je bio težine prosječnog mladića. Ali uspio si ga podići, držao ga uz prsa, iako su ti ruke drhtale, i pogledao si me kad si prošao pored mene, od glave do pete, bio si tako blizu da sam mogla osjetiti miris soli na tebi, da je miris dolazio od nečeg čistog. Mirisao si točno kako treba i bio si odjeven u trape rice i krenuo si dalje, polako s tim velikim kamenom, dok je voda stalno nadirala unutra, prodirala, ulazila. S kopna se nije čulo nikakva zvuka. Vladala je tišina među galebovima. I ušao si u vodu i stao kad ti je dopirala do bokova, stajao si s morem do prepona i čekao me i kad sam ti prišla ruke su ti bile crvene. Stajali smo u moru. Stajali smo na svjetlu. Bio si visok i mršav, ja niska i gola i bacio si najveći kamen na svijetu. Za mene. Nije daleko odletio, ali to nije ni važno.

Poslije smo sjedili na travi i smrzavali se, ali ne strašno. Na rubu vode plutalo je smeće, većina ljudi je otišla, a ti si me zagrljio jednom rukom i rekao ja sam realist, uz osmijeh,

a ja na to nisam imala što za reći. Ja radim u vrtiću, rekla sam, a onda smo se ponovno okrenuli tišini. Igrao si se s niti za pecanje, ja sam se pravila da ne gledam. Kako su ti ruke velike. Kako imaš dugačke trepavice. Kako su ti se usta otvarala svaki put kad bi pogledao prema moru, kao da čezneš, kao da nešto smišljaš. Sjedili smo jedno uz drugo. I koža ima svoj jezik.

Kad smo otišli na zadnji autobus bili smo par. Kad smo izašli iz autobusa dao si mi prsten. Sada više ne postoje ti i ja, rekao si, i ja sam bila sasvim sigurna da razumijem na što misliš. Ispleo si ribičku nit u maleni prsten i stavio mi ga na prst. Lijevi prstenjak, ljubavna žila ide odavde ravno do srca, prošaptao si mi. Bio je to prsten od prozirne ribičke niti, čvrsto ispleten i oštih rubova i nakon što si mi ga stavio na prst, pritegnuo si ga i zavezao čvor. Ribičke niti su najčvršća stvar na svijetu, rekao si, a onda si zavezao čvor i odgrizao ostatak. Cijela moja ruka bila ti je u ustima. Sunce je nestajalo, a sol na koži počela je svrbjeti. Odmah sam osjetila da je to neugodan prsten, prsten koji će me žuljati, ali ti si rekao da je jak, jači od zlata, jači od krvi, da više ne postojimo ni ti, ni ja. Taj prsten nikada nećeš izgubiti, bile su to tvoje riječi i bio si u pravu. Tako smo se zaručili, s ribarskom niti. I sjećam se toga dana. Kako smo jedno drugo učinili većima. Kako smo inzistirali da ne budemo slučajnost. Prve noći. Prvih riječi nakon toga. Kako se više ništa nije činilo slučajno.

- 10 Odmah smo počeli živjeti zajedno, unajmili dvosobni stan u centru grada pored parka. Nisi znao gotovo ništa o meni. Nisam znala gotovo ništa o tebi. Ali mislim da nismo razmišljali o tome da smo si ustvari stranci. Ujutro bismo iscijedili sve što smo mogli od noći. Navečer bismo se uvukli u budućnost. Putovat ćemo po svijetu, kao što to mnogi mladi ljudi sanjaju, postat ćemo posebni ljudi, ali u međuvremenu moram na posao, ti na fakultet, nosila sam tvoj prsten, iako me bolio, spavala sam s njim, tuširala se s njim, radila s njim, radila protiv njega, nikada ga nisam skidala. Sva djeca u mojoj grupi primijetila su tvoju ribarsku nit. Svaki sam dan mijenjala pelene i brisala nosove, dok si ti sjedio u sali fakulteta i namjeravao postati filozof. Kad bih se vratila kući mogao si namirisati djecu na meni. Želim imati djecu, rekao si tada.

Bio je to lijep stan. Centralno smješten. Jeftin. Imali smo kupaonicu s pločicama i praktični laminat na podovima. Uz to smo dobili i golemu sofú. I gomilu prednosti. Na primjer, stajalište našeg autobusa bilo je točno ispred kuće, vozili smo se s njime svakog jutra, svatko u svom smjeru. Na primjer, u ulici je bio pub koji je svakog utorka i četvrtka prikazivao operu uživo. Nikada nismo išli tamo, ali nam se svidalo što je u našoj ulici.

Svidale su mi se tvoje stvari. Svidalo mi se što nemaš puno stvari.

Svidale su mi se tvoje misli. Dao si mi svijet, odrasli život.

Tako je to bilo. Bio si najsretnije razdoblje mog života, od samog početka crtala sam kartu tebe. Nemoguću kartu. Neistraživu kartu. Imao si madež u obliku srca s unutar-nje strane desne butine, šesterokutni ožiljak točno iznad pupka, i malenu kvrgu na potiljku, vlastiti maleni globus. Osim toga bio si besprijekoran, bio si gladak i sjajan. Bilo je gotovo nemoguće povjerovati koliko si čist i mekan i gladak i lijep. A tek tvoje ruke. Nikada nisam bila s muškarcem s tako razigranim prstima. Nikada nisam bila s dečkom s tako velikim rukama. Nikada ti nije bilo dosta. Ništa nije bilo dovoljno. Bio si proždrljivost, glad, glad u gladi.

11

Otišli smo u Pariz. Otišli smo u Ikeu. Gdje god da smo bili, pronalazili smo ljepotu. Nikome nije bilo kao nama, govorili smo, i mogli smo biti u parku ili šumi, u koži ili u glavi ili u srcu. Uselili smo se jedno u drugo. Iselili smo se iz drugih. Ne postoje ti i ja, govorio si, skoro svaki dan. Kao zakletvu. Kao reklamu. Kuhao si i otvarao boce vina, i postigao da se osjećam pametnom i da koristim nove riječi, velike riječi, kao egzistencijalno, na primjer, ili proporcionalno. Nikada prije nisam upoznala filozofa. Nisam bila zaokupljena time da postoji toliko stvari o kojima treba razmisliti. Ali ti, ti si imao toliko mnogo teza, toliko mnogo misaonih labirinata. Ulazila sam u tebe, izlazila iz tebe. Bio si iz drugog grada. Da ti ispričam priču, uvijek si tako rekao, nešto ću ispričati. Nešto ću ti ispričati. Nešto ću ti ispričati o.

Počeli smo igrati. I to je bio dio jedinog pravog početka. Počeli smo igrati backgammon. Bilo je to jedne subote prijepodne, padala je kiša, nismo imali nikakva pamet-nija posla. Između rundi smo se smiješili jedno drugome,

a dok smo igrali pričao si o teorijama i herojima. Ispričao si mi o Howardu Roarku, beskompromisnom arhitektu, kompozitoru kamena, pravom čvrstom muškarcu među gomilama muškaraca, i rekao si da si protiv toga da svi moraju biti isti, da većina nije uvijek u pravu, da čovjek mora u potpunosti vjerovati samome sebi, rekao si, i imao si onaj osmijeh na usnama, ja sam poput Howarda, i tako si okrenuo igru, i okrenuo razgovor, nisam znala tko je taj Howard, ništa nisam znala ni o arhitekturi, ni o drugim vrstama konstrukcija.

Ali primijetio si to, da ne znam uvijek o čemu pričaš, da nisam pročitala to što si ti pročitao, vidjela to što si ti vidio, ili razmišljala o čemu si ti razmišljao, a kad bi primijetio da ne znam, odlučio bi umjesto toga pričati o drugim stvarima, bilo je to tako lijepo od tebe, odjednom bi rekao nešto o drveću, nešto o oblacima, nešto o nekoj filmskoj legendi, na primjer Johnu Wayneu, nešto napola apsurdno i napola smiješno. A ja sam voljela tvoj glas, voljela sam sve u vezi tebe, pa sam se i ja smijala, iako nisam čula ni za Johna Waynea, imala sam samo dvadeset godina. Što ćeš raditi kad postaneš diplomirani filozof, pitala sam, a ti si me pogledao kao da ne možeš shvatiti da ne znam. Onda ću postaviti temelje vlastite filozofije, rekao si, i odigrali smo još jednu partiju i počeli se kladiti.

Prva oklada bila je jednostavna. Onaj koji izgubi u backgammonu izaći će van samo u donjem rublju, otići tako u pekaru kupiti kruh. Bili smo tako presretni mladi ljudi da nas još nije pogodila normalnost na kojoj život počiva. Stajala sam i gledala te s prozora, svog novog dečka kako hoda ulicom samo u boksericama, kako si bio smiješan, kako si mi mahnuo, tvoj osmijeh, nikada nisam točno znala da li je spontan ili proračunat. Nisam to mogla znati. Ono što je nešto značilo, jedino što je nešto značilo, bilo je to što si mi usadio osjećaj da sve što radiš potječe iz te goleme,

sasvim jedinstvene ljubavi koju osjećaš za mene. I to je postao naš ritual. Backgammon svake subote, pet partija. Najbolji od pet, najgori od pet, o tome se radilo, svake subote nova oklada. Rekao si da si otvoren za većinu prijedloga, ipak si ti realist s humanističkog fakulteta, što god to značilo, i ja sam bila otvorena, slagali smo se u tome da želimo napredovati. Jer to što smo radili trebalo je nešto značiti, to što smo ležali na krevetu i bacali kockice, nešto treba riskirati, nešto treba izmjeriti ili odmjeriti. I sljedeće si subote ponovno izgubio, taj je put bilo gore, ali napravio si što si morao. Ponovno si krenuo u pekaru, ponovno sam stajala na prozoru i gledala te, svog dečka, muškarca mog života, kako hoda ulicom u ženskim gaćicama i grudnjaku, mom donjem rublju, natrpao si čarape u grudnjak i imao pobjednički izraz lica. Vidjela sam kako ti plješću na ulici i bila sam ponosna i bila sam sretna. Pretjerano sretna. Znala sam da ću zauvijek živjeti s tobom, da nikada ne bih mogla pronaći nekog boljeg ili nekog tko bi mi više odgovarao. Ti si savršen. Sve si savršeno radio. Već si me poznavao u dušu, znala sam da me želiš, a ja sam te testirala po svim ulazima, otvorima, kao što to dvadesetogodišnjaci rade, poput svježe zaljubljene malene nimfe.

13

Rekao si da sam usred svoje seksualne revolucije. Jer imao si izraz za sve na svijetu.

Moje prijateljice su te naravno primijetile, tvoj šarm i način govora, tvoju samouvjerenu ugladenost. One su imale nezrele dečke, prištave nespretne dečke koji su bili u vojsci ili radili na blagajni u trgovini ili nastavili studirati ono što su učili u srednjoj školi, ili to ili nisu ni imale dečka, neke od njih se čak nikada nisu seksale, bile su pretjerano napaljane, očajne cure koje su histerično tražile onog pravog koji bi ih mogao riješiti tog stravičnog djevičanstva. Vidjela sam kako su te promatrale, što su mislile, što su osjećale, i nikada nisam bila ponosnija ili se osjećala sretnijom.

Gle tebe sa svim tvojim znanjima, tvojim jezikom, tvojim sjajem, tvojim načinom kako otvaraš vino. A ti si moj. I živimo u stanu. A kad bi mi prijateljice došle u posjet, neke od njih su još uvijek stanovala s roditeljima, i sjele bi na sofu i u potpunosti se prepustile tvojoj savršenosti. Sjećam se njihovih obmanutih svjetlucavih očiju, mora da sam i ja imala isti takav pogled, i sjećam se kako su šaptale shit, kako je seksi, takve pomalo glupave djevojačke izjave. Bio si stran i odrastao i mudar, neshvatljiv. Izgledao si spektakularno i pričao o spektakularnim stvarima.

14

A onda si jednog dana rekao nešto stvarno spektakularno.

Sjedila sam i listala po novinama i naišla na sliku jednog dečka koji se bacio s krova najvišeg hotela u gradu. To sam ja, rekao si, a ja sam gledala muškarca u zraku, mutna figura, i da, bio je visok i da, bio je mršav. Zar si to ti, pitala sam, i ti si ozbiljno kimnuo, kimao sve dok te nisam prepoznala, dok nisam osjetila ubod.

Razljutila sam se, bilo je to prvi put da sam se naljutila na tebe, ali zvučala sam ljuća nego što sam stvarno bila. Zašto mi nisi rekao da se baviš base jumpingom? Znaš li koliko je to opasno? Zar želiš riskirati život? I tako dalje. Ali u sebi sam bila malo ponosna. Više nego malo. Imala sam dečka koji je filozof i koji se baca s visokih zgrada. Imala sam dečka koji me toliko voli da se pobrinuo da me ništa na svijetu ne brine. Nisam htio da se brineš, rekao si, ali vjeruj mi, znam što radim. Rekao si da je to opasno samo za one koji ne uračunaju vjetar.

Polu sata kasnije se sasvim smirila. Hoćeš da gledamo jedan film, pitao si. Može, rekla sam. Da otvorimo vino, pitao si. Može, rekla sam.

Film je bio s kamere s kacige, tvoj pogled. Prvo se vidio krajolik, planine i fjord, i neka tri dečka. Stajali su na planini Kjerag, sa svih strana okruženi odsječnim strminama, nebo je bilo plavo, tišina i strah. Zatim skok. I ti.

Nisam mogla shvatiti da si to ti.

Rekao si da se tada osjećaš najviše živim. Rekao si da se prvi koji je poginuo nakon skoka u Lysefjord isto zvao Sebastian, ali da je on bio iz jedne druge zemlje.

Nisam mogla shvatiti da možeš tako nešto reći.

Ovo si bio ti: tvoja usta i moja usta, tvoja koža i moja koža, tvoja ruka i moja ruka, tvoj osmijeh i moj osmijeh. I to je sve čega se sjećam s početka. Mjehurić. Nisu postojali ti i ja.

16 Bio je već studeni kad si upoznao moju majku. Nije je bilo cijelo ljeto i jesen, bila je na svojoj vikendici i slikala, što je tebe jako oduševilo. Tvoja majka je umjetnica, kako totalno cool, rekao si. Upozorila sam te da ona ne zna kuhati, ali uvjeravao si me da to nije važno, rekao si da to samo potvrđuje kako je ona istinski boem, istinit kliše. A je li oduvijek bila umjetnica, pitao si, i kakve slike slika, i jesam li ja slikala s njom kad sam bila mala? Jako si se zapalio za to s maminom umjetnošću, gotovo kao da ti je nevjerovatno da se netko stvarno bavi takvim stvarima, gotovo kao da mi nisi vjerovao. Ja sam bila kod kuće, rekla sam, tata se brinuo za mene dok je mama putovala uokolo i slikala. A je li i tvoj otac umjetnik, pitao si, ali nije, i možda ti zato nije bio zanimljiv.

A gdje je on sada? Bilo ti je dovoljno što sam rekla da ne znam gdje živi. Tu je bio kraj toj temi.

* * *

Susret je dobro prošao. Tijekom cijele večere hvalio si tu jednu hranu, a kad smo poslije pili crno vino razvio si teoriju o sve većoj ulozi umjetnosti u našem svijetu orijentiranom na kapitalizam. Približavamo se promjeni paradigmi,

rekao si, a moja majka te gledala i nije ništa rekla. Za stotinu godina, kad sve velike civilizacije budu uništene, tada ćemo shvatiti, izjavio si, da ti pohlepni idioti koji su nas do sada vodili nisu učinili ništa drugo nego zatvarali granice i drkali u bankama, i tada, kad to svi shvate, tada nastupaju filozofi i umjetnici, tada će na njih doći red da vladaju, baš kao u staroj Grčkoj, rekao si, uživajući u vlastitom govoru, vidjet ćete, sve će se to vratiti.

Imao si samopouzdanja. Imao si znanja. Imao si sve. Čak i ljubav prema ekspresionizmu, što je bilo mamino područje. Pokazala ti je jednu sliku Ekelanda, što misliš, pitala je, a ti si rekao da je lijepa, ali ne tako lijepa kao njena kći. Učinio si se nepogrješivim. Bio si nepogrješiv. Spomenula je par knjiga, pročitao si ih. Spomenula je par filmova, gledao si ih. A kad si krenuo pričati o grožđu, majka se iznenadila, nije skrivala zapanjenost. Ti tako puno toga znaš, Sebastiane, rekla je, a dok si bio u kuhinji da opereš njene zagorjele posude, rekla mi je da se nada da sam još uvijek na piluli, šapnula mi je to uz namigivanje što sam shvatila kao dobar znak. Nekada u budućnosti mama se nada da ćemo joj podariti unuča, ali ne još.

17

* * *

Tvoju sam majku upoznala za Božić, prvi Božić, bio je to susret sasvim druge vrste. Otišli smo tamo jer se podrazumijevalo da ćemo otići. Svi idu kući za Božić. Svi pokazuju svoje partnere. Svi izmjenjuju darove. Svi pale svijeće. Ali nije ti se dalo, primijetila sam to.

Nekoliko dana prije počeo si pričati o njima, o svojoj obitelji koju u osnovi prije nisi nešto puno spominjao. Pričao si o svojoj baki, kako je bila najbolja baka na svijetu, ali je sad senilna i s njom se ne može razgovarati. I pričao si o svojoj majci, koja je liječnica, ali je sada na bolovanju, kako ti je uvijek previjala rane kad si bio mali, svaki put

OPROSTI

kad bi pao, kako te podizala, očistila ti rane i zašila te u kuhinji u kojoj je gotovo uvijek stajalo neko tijesto koje se dizalo. Često si padao, rekao si, bio si izdržljiv, aktivan klinac. A tvoja je majka to tako dobro obavljala da nikada nisi morao ići u bolnicu ili na hitnu, uvijek bi se pobrinula da se vratiš u igru, na bicikl, na skije, što god već. A tvoj otac, ubacio si tu, i on je dobar i marljiv, puno radi, osoba na koju se možeš osloniti. Što radi, pitala sam i primijetila kako si spustio pogled, inače nikada nisi spuštao pogled. Vozi taksi, rekao si nakon nekog vremena.

18 U vlaku si izgledao zabrinuto. Puno si pio, stalno išao na wc, ali nije pomagalo, bio si nervozan. Čega se to bojiš? Ne sjećam se jesam li te to pitala, je li mi uopće bilo važno. Smatrala sam te samosvojnim. Nikada te prije nisam vidjela nervoznim, možda te nisam poznavala. A odakle si? Iz Larvika ili Narvika, Mossa ili Vossa, meni je bilo svejedno. Nije me zanimalo tvoj mali grad. Nije me zanimalo da se informiram o toj napuštenoj geografiji.

E da, rekao si, taman prije nego što smo trebali sići s vlaka. E da, bilo bi lijepo kad me ne bi zvala Sebastian kad budemo tamo. Rekao si, ja se ustvari zovem Daniel, ustvari zovem se Daniel Sebastian, ali majka i otac me zovu Daniel i rastužilo bi ih da saznaju da više ne koristim svoje prvo ime, ok? A onda su se vrata otvorila i mi sišli s vlaka, i tamo je stajao tvoj otac sa svojim taksijem i zdravo, zdravo, rekao je, i strpali smo torbe u prtljažnik i sjeli u auto i radio je pojačan i krenuli smo kući, tebi, njima, a onda izašli na dvorištu koje je čekalo, a onda se on odvezao dalje i prije nego što smo ušli u kuću.

U kući je vladao mrak. Svi su zidovi bili obojeni tamnim bojama, svjetiljke su nam pokazivale put. Bilo je tu na stotine slika, ali nikakvih tragova Božića. Majka mrzi Djeda Mrazove, rekao si, kao da je to baš lijepo, kao da je to na neki način čini intelektualcem ili tako nešto.

I tvoja je majka bila mračna. Ali zvala se Solvor i rekla da je zovem Sol* i posjedovala toplinu, ili barem neku ugodnu namjeru. Htjela je čuti sve o meni, čime se bavim u životu, pa sam joj ispričala da radim u vrtiću, da planiram putovati, i kako se, možda, s vremenom, namjeravam upisati na fakultet. Tako dakle, radiš u vrtiću, rekla je i pripalila cigaretu. A gdje? U kojem odjelu? Koja vrsta vrtića? Koliko djece? Koliko zaposlenika? Bila je vrlo zainteresirana. Bila je vrlo zainteresirana za detalje. Htjela je da pričam i pričam i pričam i svaki put kad sam pomislila da sam gotova, ona bi nastavila. Kakav je raspored spavanja za mališane? Kako su organizirani obroci? Tko je glavni odgovorni? Tko je glavni odgovorni u slučaju da se nešto dogodi? A cijelo vrijeme dok sam pričala, za vrijeme cijelog tog prijateljskog ispitivanja, ti si sjedio pored mene na sofa s rukom prebačenom preko mog ramena, a ona je sjedila ispred nas u fotelji i oboje smo držali čaše u rukama, svi smo sjedili i smiješili se dok sam ja nabrajala kako su stvari organizirane na mom radnom mjestu. Kimao si na sve što sam rekla. Nisi me prekidao.

Znači ti voliš djecu, rekla je na kraju, nakon čega su sljedile tri točkice, točka ili upitnik, nisam bila sigurna, ali rekla sam da, naravno, volim djecu, i ti si se tada nasmijao, kao s olakšanjem, ili s ponosom. Ustala sam, rekla da moram na zahod, ali sam samo otišla u kupaonicu popiti vode. Kad sam se vratila u sobi je još uvijek vladala tišina.

Počela sam gledati slike. Bilo ih je toliko mnogo. Ti kao mali, posvuda. Prokomentirala sam kako si bio sladak i tvoja majka mi se brzo nasmiješila na putu do kuhinje. Jeste li gladni, pitala je, bio si gladan, umirao si od gladi. Tijekom večere načela je sljedeću temu, to da želim putovati. Zašto želim putovati, i kuda bih htjela ići? Koliko bi duga bila ta putovanja, kako bih ih financirala, i hoćeš li

* Sunce, op. prev.

i ti ići sa mnom? Hoćeš li i ti ići sa mnom? Pogledali smo jedno drugo, ti si malo spustio glavu, naravno da će on ići sa mnom, rekla sam, idemo čim on završi faks, zar ne, Daniele, a onda je na nju došao red da spusti glavu, i ponovno je nastupila tišina.

20 Zar joj nisi rekao da ćemo putovati, pitala sam ga kad smo otišli na spavanje. Jasno da jesam, rekao si, ali ona je sa sela, nije navikla na takve stvari. A kad sam ustala usred noći da odem na wc, vidjela sam da još uvijek sjedi u fotelji u dnevnoj sobi, još uvijek sa čašom u ruci, poput duha, nijedna svjetiljka nije bila upaljena. A kad smo ustali sljedećeg jutra, ona je i dalje tamo sjedila. Zar nisi otišla spavati, htjela sam pitati. Ali ništa nisam rekla. Bila je poput lista jasike, tvoja majka. Nisam je se usuđivala dodirnuti. Nisam se usuđivala ništa dodirnuti u tvojoj kući.

Dva smo dana proveli tamo. Dva dana i jednu noć. Dobili smo božićno jelo: mesne okruglice i glog. U staračkom domu posjetili smo baku koja nije govorila. I dobili cijeli podrum za nas, tamo nas nitko nije smetao. Bio je to neobičan posjet, ali kad smo odlazili tvoja mi je majka stavila dlan na obraz. Ti si draga djevojka, rekla je. Glas joj je bio promukao, a oči pune suza.

A onda je došao tvoj otac u taksiju, zdravo, zdravo, rekli smo, i naglo krenuli uz njegovu glasnu glazbu. Kad nas je iskrcao na kolodvoru rekao je sretan Božić, naglašeno, a onda je nekako neobično kimnuo glavom i nestao.

* * *

U vlaku koji nas je vozio kući bio si bolje volje, razgovorljiviji, više svoj. Posjet je dobro prošao i sada idemo kući. Rekao si mi da sam im se jako svidjela, da bi htjeli da ih što prije ponovno posjetimo, a sljedeći put kad budemo išli, ljeti, ići ćemo motorom. Stvarno sam im se svidjela, pitala

sam, a ti si kimao, naravno da si im se svidjela, i nastavio si pričati kako imaš veliki motor u garaži koji si mi, nažalost, zaboravio pokazati. A da odemo prije ljeta, pitala sam, to nije baš zgodno jer ćeš ti morati učiti za ispite i te stvari, a taj veliki motor ima i ime, nastavio si pričati, ima vlastitu dušu, mogli bismo obići cijelu zemlju motorom, samo moramo prvo otići po njega, poslije ispita, pogodi koje je boje, rekao si, ali meni se nije dalo pogađati, crveni je, crveni s malo crnog, uskliknuo si, kao da mi govoriš nešto golemo i divno i očaravajuće.

Otišli smo do restorana i naručili vino, htio si nešto popiti, sjeli smo za šank, opasno mjesto, a kad sam rekla da tvoja majka izgleda tužno, držao si se činjenica, čistih činjenica, nisam trebala biti tako oprezna. Nije čudno da je malo potištena, rekao si, pa na bolovanju je, burn out, previše je i predugo naporno radila. Rekao si, tako je to s marljivima, preforsiraju se, a osim toga, možda je i usamljena, ima samo mene, znaš. Rekao si to uz osmijeh, ni traga brige na tvom licu.

21